

TRIBUNA POPORULUI

politica, ori proselitism?

Tara in care Ovrei au ajuns
argul lor, unde cu drept cuvant este
lementul fagăduintei, al modernului
rel, e patria noastră.

Ai s'au ridicat intotdeauna glasuri
spăcute pentru această semanție;
il s'au deschis toate terenele așa-
sor „über-magyar“-i, cari, găindu-
un culcuș moale, au pregatit au-
toilor sapa de lemn și drumul pri-
jel celor desmoșteniți.

Deșteptați din letargie, amăgiți
se sinamageau, se văd inconjurăți
legăți de mână și de picioare de
„maghiari“ de viață lui Israel.

Un rănet de durere răsună, apoi
urma de apărare.

Dar lupta e grea acum, căci
se reprezintă azi în țara noastră
forță; o forță redutabilă, care dis-
pone de mijloace de luptă puternice,
și s'a infiltrat în viața politică și
hotărtoare în viața economică a

Azi Ovreiul e provocător, și —
în stacăt în publicitate, căci presa
maghiară însăși în mâna lor este.

Abes ziarul „Alkotmány“ luptă
împotriva maghiarilor din întreagă presă maghiară,
stându-și îngrijirea față cu starea
țărilor.

In Ungaria — spune Alkotmány
— falsificatorul de vinuri, uzuraru, marul, șarlatanul, batjocoritorul cruh-
i falsificatorul de embleme — este
țăru, pe care îl va urmări, până
în toate acestea nu vor inceta de
mai caracteriza.

Această promisiune a sa, Alkot-
mány, este bine înțeles, că nici când
va avea putință de a o indeplini,
când nu va fi în putință de a nu
să combată apucăturile ovrești;
când ce numitele calități ar în-
tăce de a caracteriza pe ovreiu, acela
înceta de a mai fi ovreiu. Aceasta
s-ar însemna o schimbare a însăși
structurii firești a ființelor din acest
țăru, ceea-ce contrastează cu posibi-
litatea.

Dar în legătură cu aceste idei,
gasim într-un primarticul din nu-
lui ziar, ne oprim asupra unei ciu-
de declarații categorice a lui
Botmány.

Eată acea declarație:

„Noi cei din partidul popor...
declaram cu toată sinceritatea
că am dori foarte mult, să căs-
tigăm jidovimea pentru creștinism...“

Proselitism?

In lupta sa contra ovreilor „Al-
kotmány“ cauta să facă proselitism?

Cât de mult scade în ochi noștri
o asemenea tendință, seriositatea și
demnitatea luptei confratului catolic!

Maghiarii au înălțit la stință lor
pe Ovrei, și dureroase și grele efecte
a avut aceasta pentru țară; catolicii
vor să imiteze acum pe Maghiari, ad
maiorum gloriam?...

Ce rudimente de concepții! Cu
cât este mai superioară judecata ță-
ranului român: Sângelul apă nu se
face!...

Din aceste constatări noi e ne-
rămâne dureroasa impresie, că com-
patrioții noștri maghiari nu au încă
un singur organ de publicitate, care
pe base serioase să stabilească prin-
cipiile unei lupte necesare și roduice
contra cutropirei ovreești.

Broasca și boul. O știință locală tine
să dea Românilor un fel de lecție, arătan-
doare „maromositatea“ sovinismului față cu
noi, printre boemea comparativă.

E vorba de o acțiune pe care ar fi să
o înceapă Germania în Posen, față cu po-
lonii.

„Poftim (zice localnicul), așa se rezolvă
în Germania chestiile de naționalitate. Acolo
nu pactenă cu ele, nu se tocnește, ci le pun
în față ordinul seur: Ești cetățean german
— trebuie să fi German! Aceasta s'ă fiind în
semă Valahul. Slovacii și Sérbi, înainte de
a orăi vre un cuvânt despre oprinarea na-
ționalității lor în Ungaria. S'ă citească însă și
Maghiarii: aceasta este deosebirea între ma-
ghiari și prusieni!“

Deosebirea, ni se pare nouă că alta ar
fi, Vorba din poveste: Ori că s'ar umfă
broasca tot nu ajunge bou, — ha ceva mai
rău!

Chestia fiumană. Zilele acestea
prim-ministrul Széll a avut la Budapesta
o lungă convorbire cu Anton
Walluschigg, unul dintre fruntașii
autonomiști ai orașului Fiume. Se
anunță, că după conferință, Wallu-
schigg a telegraflat imediat la Fiume,
dând știrea, că alegerile municipale
ale orașului se vor face în luna Ianuarie
viitor și că guvernul unguresc
va respecta atât limba italiană, cât și
prerogativele Fiunei, în consonanță cu
dreptul de stat existent.

Reorganisarea partidului „li-
beral“ este cuvântul de ordine și de
justificare al guvernului Széll și al
organelor de publicistică semioficioase
și inclinate spre această „cinstă“.

Dacă această „reorganisare“ în
adevăr se va indeplini, dacă înlocuirea
„disidenților“ prin foșii „națio-
nalni“ în adevăr va putea da o nouă
viață organismului partidului zis liberal,
dacă aceasta infuziune va ajuta,
cei ce vom avea zile, vom vedea.

Dacă însă va fi să judecăm isto-
ricște, să conchidem din trecut pen-
tru viitor, eată ce elemente ne furni-
sează Hazánk:

„Partidul liberal a avut nevoie de con-
servarea artificială a vieții sale. A reușit
să și-o câștige. Eșă apoi a urmat decadenta
totală, rezultând la cărmă baronul Bánffy, care
a pornit un întreg răboiu sistematic ca
partidului să i-se repească ori-ce nimic de
liberalism“.

Să nu fie oare și de data acea-
sta vorba de vre-o „conservare artifi-
cială“ a partidului „liberal“.

De dorit ar fi ca era „legit, dreptul și dreptății“ să se simtă.

Din Austria. Foile vieneze anunță, că
mai mulți membri de-al clubului marilor pro-
prietări conservatori și al-clubului Slavilor dela
sud au înțint Dumineca o conferință, în care
ambele cluburi s'au înținut asupra unei
procedări comune.

Partidul german progresist și-a publicat
un manifest electoral, foarte scurt de altfel,
care începe prin a spune, că viitorul cel
mai apropiat va putea să decidă: că rămâne
oare Austria ca stat unitar, ori, dismembrată
ea va fi expusă unei dictaturi slave. Lupta
decurge în jurul conservării Austriei; e
dar necesar — zice manifestul, — ca unitatea
statului să fie asigurată prin limba ger-
mană de stat ca limbă mijlocitoare.

Mandatul dela Szarvas, devenit
fără stăpân prin numirea fostului
deputat al cercului, a contelui Albin
Csáky, de president al Casei magnatiilor,
— a produs între patriotii „li-
berali“ și Kossuthisti, o nouă luptă
electorală, care promite să devină de
tot acută. Candidatul partidului libe-
ral, contele Bolza Géza, deodată cu
Kossuthistul proprietar și fost folgă-
biru Draskóczy László, și-au înțint Dumineca
trecută vorbirile de corte-
sire în Szarvas, avându-și amândoi
suitele lor. Tambalaul s'a terminat
din ambele părți cu cate-un „aldo-
más“ patriotic. Ziua alegerii va fi în
5 Noemvrie n.

Revisuirea...

Mar zilele trecute Secuul din comi-
tatul Trei-Scaune, neavând altă treabă,
au decis în congregație să ceară revisi-
uirea legii de naționalitate.

Secuul tot — Secuul! Bătut la cap,
dar de aceea fudul.

Ce și-au zis și cel din Trei-Scaune?
Să se facă și el vestiști, să câștige meritul
„patriotic“. Si haid', au cerut revisuirea
unei legi, care și de altfel de foarte
multă vreme nu se mai aplică. Astăzi
tocmai ca și când s'ar fi pus să bom-
bardeză porții deschise.

Câteva ziare i-au și laudat. Bánffy
și Kossuth mai ales, cum nu era să-
ridice în slava pe acești descendenți ai
lui Attila, a căror forță intelectuală servă
de altminteri ca pilda când vorba e să
se demonstreze — prostia... Cine n'a auzit
oare de Secuul care ducea scară dă-
latul prin pădure? Cine n'a auzit de
sfatul ce au finit Secuul pentru a afla
cum să mânânce locul gol ce găsiseră în
mijlocul unei pâni, pe care trebuiau să
impărtă frățește?!

Cam de sotul acesta este și înțelep-
ciunea ce i-a indemnă să ceară revisi-
uirea.

Ei iau lumă în cap și dădă n-ar
fi România, ar peri de foame prin Ameri-
ca; și totuși vor să facă pe grozavil:
să dea un nou avânt, un nou aliment
political sovinist!

Ziarele naționalităților, bine înțeles,
au înregistrat isprava secuiască, întocmai
cum înregistrez o sinucidere de pilda.
Unele au făcut și observări și critici. In-
serios nu i-a luat însă nimic, ori a-
proape nimic.

Ei bine, și căt s'a scris, îndeamnă
pe „Egyetértés“ (de la 23 c.) să se
laude, că eata, naționalităților li-a intrat
frica în oase. Tremura de groază — Să
cuibor.

Si drept ilustrare a acestor asertiiuni,
reproduce din „Narodnost“ și „Zastava“, zicând: Eata, pâna și Sérbi, cu cari
avem mai puțin de lucru și cari nu sunt
poruși contra Maghiarilor, tresor de
teamă că s'ar putea împlini cererea Să-
cuilor!

Adică ce să se împlinească? Revi-
suirea? Dar ce să perde atunci? Dela
Tisza încearcă mai ales, fostă oare un
singur guvern, care să nu calce în pi-
cioare legea de naționalitate? Si mai ex-
iste oare din legea aceasta un singur
articole măcar neatacat, fie prin us, fie
prin câte oordonanță ministerială?..

N'avem deci nici o teamă, n'am avé
de perdit nimic, ci revisuindu-se aceasta
lege, s'ar dovedi cel mult încă odată, că
patrioții sunt pâna la așa grad cuprinși
de sovinismul selbatic, încât nici apa-
rențele nu vor să le mai salveze.

Ea pentru noi ar fi un câștig să-șt
lapeda ei singuri masca, și să nu mai
poată poza în față străinătoăr, că sunt
liberali, constituționali și cavaleri, ci
să-i vadă lumea întreagă așa cum li-
e firea: refractari la ortice principiu mo-
dern și având nealterat întreg caracterul
lor asiatic,

Congresul național-bisericesc.

Sedința, VI (Joi după ameazi)

Sedința se deschide la oarele 4, sub
președinția I. P. S. Sale Mitropolitului Me-
tropolit.

Secretarul Russu Șirianu citește pro-
cesul verbal al ședinței precedente, care se
verifică după cîteva observări de formă
ale d-lui Cornea.

Urmează continuarea raportului comi-
sionii organizatoare.

Referentul arhimandritul Aug. Hamsea
expune dispozițiile luate de eparchiile sin-
gurătice cu privire la imbunătățirea dota-
ției popilor tractuali. Se ia spre stire de
congresul săsalărișarea acelor cu 400, 600 și
1000 cor. anual, conform referințelor locale.
Astfel se constată că s'a facut ceva întru
execuțarea conculsului congresual Nr. 85
din 1895.

Cu privire la întregirea dotațiunilor
parochiale cu mijloace bănești din visteria
statului, referentul espune întreg modul de
procedere a dioceselor pentru executarea
conclusului congresului extra ordinare Nr.
14/890. Congresul ia la cunoștință stadiul
actul al atacării în sensul dorinței congre-
sului ultim, acceptând, că la timpul său să
se notifice finalizarea ei.

Cu aceste ședință de după prânz se
incheie.

Sedința VII.

(Vineri 19 Octombrie.)

Intrând în ordinea zilei, I. P. S. Sa-
Mitropolit respunde la interpellarea dlui P.
Cosma: (Textul răspunsului l-am dat deja).

Interpelantul F. Cosma ia spre stire
răspunsul.

Urmează raportul arhim. Aug. Ham-
sea asupra necesității schimbării Regula-
mentării parochiale, reclamată din ucele părții pentru
dotarea nouă a parochilor. Schimbarea acelui
regulament — la propunerea consistorului
metropolitan deocamdată se amână, neafin-
du-se timpul oportun pentru aceasta.

Dr. Oncu referează despre lucrările de-
legaționilor în cauza de despărțire a credin-
ciosilor noștri de către Sérbi.

Mitropolitul propune desființarea delegaționi-
lor și relegarea afacerilor de despărțire la
respectivele Consistorii.

Comisiunea propune următorul proiect
de conclus:

Delegațiunea congresuală instituită prin congresul nostru național bisericesc adus în anul 1868 Nr. 222 se susține și pe mai departe până la terminarea agendelor sale de despărțire ierarhică, provizorii în congresul congresual de sub Nr. 222 din 1868.

Totodată ținând cont de motivele aduse de I. P. Sa di archiepiscop și metropolit pentru absolvarea sa de sub sarcina de a conduce în persoană afacerile delegațiunii amănăscut votului delegațiunii, și urmând să dispună originale de constituire cu privire la congresul Nr. 222 din 1868, congresul pe lângă persoana I. P. S. Sala, Mitropolitului alege vicepresident pe P. S. Sa di I. Goldiș, episcop al Aradului, autorizat și însărcinat prin aceasta cu conducerea pe viitor a tuturor agendelor delegațiunii.

În fine în considerare, că mandatul celorlăți membri din delegațiunea alegă prin congresul congresual de sub Nr. 185 din 1891 a expirat, — congresul decide să se indeplinească prin elegere nouă încă în decursul acestelui sesiuni în număr de cinci membri în delegațiuni pe un period de trei ani și anumite trei din diecesa Aradului și doi din diecesa Caransebeșului, cari împreună cu președintul să formeză pe viitor delegațiunea noastră congresuală în toate afacerile de despărțire hierarhică.

V. Babey. Delegațiunea s'a format fără stirea și conlucrarea Sérbiilor. Abia în 1871, trei ani mai târziu, li-s'a comunicat și au adoptat și el ideia instituirii unui astfel de aparat, la care ei nici când nu au tinut să amulte și a nout. Deci fără el o putem să susținem și disolvă. E pentru disolvare, căci abia sunt câteva comune ne-despărțite în diecesa Caransebeșului, 25 ani am experimentat. Calea e tăiată, umblătă, și în casurile ulterioare avem să purcădem tot așa. La mănăstiri încă numeal un punct mai este de făcut: stilisarea patitului: celelalte sunt gata. Jurisconsulții vor indeplini și acest punct. Chestia baniilor dieceselei au să o rezolvez, esențial oamenii cari să se convingă de legitimitatea cheltuielilor; deci personal constată, că nu-l lipsă de delegațiune specială.

Dr. Gall reflectează la două momente. Banii dată comunelor despărțite sunt numai anticipați, făcute în favorul comunelor, cari după despărțire au primit și întreaga cuvenită statorită. Aceste anticipații numai unor comunități s'eră să fie acordate. Rețragându-se părintele archiepiscop dela conducere, recomandă pe baza anteniei pe părintele episcop Popa de vice-președinte.

Mitropolitul spune că după părerea sa delegația de multe ori operește mereu urgent și afaceri, căci consistoriile eparchiale reclamă să se execute toate pe calea lor și nu imediat prin organ delegațional.

Delegațiunea se întânește odină la an, cari consistoriile foarte des, deci ele pot să resolve despărțirea mult mai ușoară. Căci privindu-și anticipațiile, acestea s'au făcut pe baza petițiilor făcute de comunitățile care au cerut despărțirea. Sentințele care încă le deobligă la solvarea speseelor, dacă

nu la toate. Comunele nu-să răsace, căci toate au căpătat peste 10.000 fl — 15.000 fl. Exprimă dorință, ca evenimentul vice-președinte să conducă totul.

Dr. Pușcariu arată, că problema delegațiunilor nu este rezolvată, chestia mănăstirilor e la început și astfel o corporație specială emisă de măritul congres mai este reclamată până multă vreme. Pieidează până susținerea delegațiunilor.

Ioan de Preda sprințește acestea veori și cere, că ambii episcopi să fie aleși vice-președinți.

V. Mangra asemenea susține delegațiunea, căci multe mai sunt de limpeza și mai ales afaceri financiare. Dieceza Aradului a beneficiat mai mult de fondul existent și deci va trebui să se contenteze acest fond de care este lipsă în procesele ulterioare.

Mitropolitul arată, că consistoriul de Arad administrează banii, căre 18.000, fondul comun, și deci acela trebuie să facă raport despre cheltuierea lui.

Tristan Burzu arată, că activitatea de delegațiunilor a fost numai binefăcătoare pentru biserică și deci nu așa motiv pentru desființare.

Dr. Oncu arată, că se vorbaște asupra unei chestii, care nu e la ordinea zilei. Vine raport special despre activitatea delegațiunilor. Aici e vorba numai despre susținerea ori desființarea delegațiunilor.

Dr. I. Suciu combată desființarea. Fondul cheltuit trebuie reîncasat. Organul special trebuie să licuideze spesele cum va fi că e just, căci el cunoaște fazele prin care au trecut inauguraționalele procese. Mai ales onorariile avocaților vor trebui licuidate după vederile delegațiunilor.

P. Cosma cere să se raporteze și asupra activității delegațiunilor.

Se face.

Dr. Oncu cetește lungul raport prezentat în acest obiect de consistoriul metropolitan, din care rezultă că s'au căsătorit în decursul timpului un număr mare de credincioși, peste 40.000 sufluri și o avere de preste 270.000 fl. cu spese de circa 20.000 fl.

Referentul arată, că el n'a făcut pentru desființarea delegațiunilor doar Sérbi, sau altii; că delegația însăși a arătat, că e instituită în continuare cu Sérbi și a fost notificată guvernului și ministrul de culte, atunci Pauler, și pus la dispoziție episcopului Ivacicovici ca și cap al delegațiunii fondul de 13 mil pentru înlesnirea despărțirii. Desființarea delegațiunea, fondul ar rămâne fără stăpân; căci el nu e al dieceselor sufragane. Propune:

Raportul delegațiunii asupra activității sale, în general să se iei la cunoștință și să se alăture la acte; în special în ceea ce privește partea financiară delegația împreună cu consistoriul arădan să facă acordă amănuntulă despre venire și plecare delă instituție până acum și despre starea actuală a fundului, să licuideze cestiușa anticipațiunilor și să facă demersurile necesare pentru încasarea lor și despre toate acestea să prezinte Congresul proxim raport. La cestiu-

na mănăstirilor, dacă fondul nu are bani disponibili, să supoarte spesele, să anticipateze cele procesuale eparchia pe al cărui teritoriul se aflu mănăstirea".

Budințiu indică că fondul este lucru scundat. Chestia mănăstirilor și a mănăstirilor trebuie să ne preocupe în primul plan și până când va mai fi un suflăt român neatrat, delegația trebuie să existe. Recomanda spre primire ambele proponeri ale omului.

I. Lengher clarifică unele aparente confuzii din raportul delegațiunilor. Arată că se tutreg malul Dunării mai sunt coaduna mixte. Acestea reclama despărțirea de Sérbi și deci trebuie să se facă totuști pașii pentru restituirea anticipațiunilor.

Dr. Gall arată că delegațiunea nu are casă separată. Casă e la Arad. Întregul pronunțare să de înainte, că neprimind părintele Popa postul de vice-președinte, de sine se înțelege, că urmează părintele Goldiș.

Dr. Oncu descoperă, că pe cale privată astăzi, că părintul Popa îl este greu să veni la Arad să conducă delegație și așa nu ar fi aplacat a primi vice-președinția.

Episcopul Popa cu privire la starea sănătății său declară să nu reflecteaza congresul la P. Sfânta Sa, ci să se designeze părintele Goldiș.

Până la vot se primește ambele proponeri ale comisiunii.

Din străinătate.

Irlandezii și Krüger.

Se stie că Irlandezii au mai simpatizat pentru Buri. Acum se anunță, că senatorul orașului Dublin, capitala Irlandei, a decis să felicite priuță lungă adresat pe președintul Krüger la sosirea lui la Europa. Decisiunea aceasta a produs o impresie de de tot penibilă în Anglia, deoarece se stie, că în primăvara trecută, regina Victoria a petrecut mult timp în Irlanda. Adresa e foarte maghiaro-pontor Buri, aspră înălță și deține să se esanționeze pentru Irlandă. Ea se va eti lui Krüger în limba irică și în cca olandeză, iar după asta va fi publicată prin placate în întreagă Hollandă.

Între altele, în altresă se zice: „Rusia este a națiunii ăsteia (angloze), și a D-voastră (a Burilor) e gloria! Cu toate că de presintă D-voastră sunteți cel invins, dreptatea e touși pe partea Dvoastre. Dvoastre sunteți adesea învingători și că atari veți viețui pe paginile istoriei".

SOAPTE

Eloisa către Abelard.

VI.

(Sfîrșit).

Nu, nu, Abelard. Mai bine fugi de aici, fugi de-aici și nu veni aici! Aruncă marea între noi. Nu-mi scrie, nu gândește la mine și nici la chinuriile mele în tine. Ori-ce jurământ fie uitat. Mă iertă și mă urează!

O ochi îspălitori, ce mă privăște astăzi, o gândul de iubire, rămânește cu mine.

O senină îndurare a lui Dumnezeu încolțescă altă nădejde în inimă mea încrezătoare. Vino credință și tu, ideie a nemuritor, veni și vă sădăștui blând în populație, primi-mă în sânul vostru, în brațele lui vecinice.

Așa că am auzit un glas din nimeni vorbindu-ni astfel:

Vino, soră, vino-n morțenii, căci astăzi locul celor ce suferă. Si eu am trăit și plâns ca tine adăvă Dar vizi, aici în mijlocul de veci, toate se uită: chin și înțelegere, plâns și curățenie. Toate se uită că Domnul din ceriu și nu omul face drept.

Așa că am auzit un glas din groapa lui:

Da, eată mă, vin. Săpăti-mă în groapa de rose și cu tot felul de flori, se mai scutură și. Eată-mă, alerg, unde cădăștilă își dobândește linisteala, unde în scăriile ard flăcări mai curiale...

Ah, numă Abelard da an și lărgă când voiu muri, ca să-mi vadă buzele în rând și ochii stințindu-mi-se; să-mi sătui tot sufletul, când va voi să mă înălță.

Nu! Mai bucuros lăză vedea la mea de moarte, stând îmbrăcat în obâză preot, înținând în mâini-i tremurăndu-mă înțindă. Măz uita atunci la el și aș înțelege că el cum trebue să mor...

Când din față mi va sfura toată criza, când ultima scânteie de viață mă sănge din ochi, când pulsul și suflare vor înceta și când Abelard nu va mai fi de mine, atunci, o moarte, tu ai să duci:

„Să-nășt numai iubim, când iubim oamenii!"

După Alex. Popa

Din Bucovina.

Adunări de alegători.

Duminecă, în 21 Octombrie, Dr. George Popovici, a întinut o mare adunare de alegători în Dorna; iar Lună (în 22 Octombrie) alta în Câmpulung. Marti (în 23 Octombrie) s'au întinut alegători în districtul Homorod. Mane, Jol (în 24 Octombrie), va fi adunarea alegătorilor din districtul Suceava; Vineri (în 26 Octombrie) se vor întinuti alegători din districtul Rădăuți; iar Duminecă (în 28 Octombrie), se va adunarea alegătorilor din districtul Sighetului.

ea în fiecare zi. Portretul se lucra în dar totuști era de față și putea să fie înălțat, sau pentru ca să incurajeze iubirea pentru ca să se scuseze lenevia.

In toate diminetile, Beatrice și amantul său un buchet, pentru obiceiuașa să se scoale de dimineata pictor trebuie să se scoale în revârșirilor, zicea ea; lumina soarelui este și elementul soartă să, pentru că face nimic fără ea".

Această părere era adevărată, greu de pus în practică. Câte-odată un buchetul în apă și se culca căpătă de părea că banii îl joacă în buzunar, el întâlnă pe Vespaiano, care-l întreba ce nu mai vine să joace căpătă.

„Am jurat să nu mă mai atingă”, răspunse el; dar, pentru că ne întâlnim să jucăm pe banii pe care îl am în buzunar,

Pippo juca și căpătă. La fiecare dimineată i se părea că vede pe Beatrice și cu sinul gol, cu fruntea nată de perle, care se așeză înaintea caruia zicea: „Când îți voi plăcea pul meu”.

(Va urma).

Pictură din iubire.

De Alfred de Musset.

Traducere de I. C. Massim.

(Continuare.)

Pippo surise, și, deși înțelesese gândirea Beatricei, o întrebă ce vrea să zică.

„Vreau să zic, răspunse ea, că și tu este moștenitorul unul regal, căci Bordone, Romanio, Moretto, sunt buni pictori; Giordano e artist; dar Titianul era rege; și acum cine are să-l poarte sceptrul?

— Fratele meu Oratio, ar fi fost un bun pictor dacă ar fi trăit.

— Fără indoială, reluată Beatrice, și ești ce să-ți poată zice de filii Titianului: „Unul ar fi fost mare dacă ar fi trăit, și altul dacă ar fi voit”.

— Crezi? zise Pippo rîzând; ei bine; are să adaoage: „Dar îl placea mai bine să se plimbe în gondolă cu Beatrice Donato”.

Beatrice se aștepta cu totul la alt răspuns. Dar ea nu pierde curagiul, ci luă un ton mai serios.

— Ascultă-mă, zise ea, și nu ride. Taboul pe care tu l-ai făcut a fost admirabil. Tuturor le pare rău de pierderea lui; dar viața pe care o duci e mai periculosă decât arderea palatului Dolfin, căci ea te con-

sumă pe tine. Fiul unui neguțător bogat poate să joace căpătă, dar fiul Titianului nu. La ce bun că știi tot atâtă ca și bătrâni nostri pictori? N-ai decât să încerci pentru că și reușești, și tu nu încerci. Amicil te înșeală, și tu pătezi memoria tatalui tău.

Căt timp vei fi bogat, vei găsi oameni cari să-ți ajute să te ruinezi; căt timp vei fi frumos, se vor găsi femei care să te iubească; dar ce va fi în urmă? Sunt amanta ta și să facem două chef; una pentru tine și altă pentru mine... Acoară n-o să ne mai fie frică de nimănul. O să-ți aduci acolo și trebuie-oasele de pictură, pentru că să lucrezi două ore pe zi. Am să viu și eu să te văd în fiecare zi. Dacă primești, știi că peste un an n-ai să mă mai iubești, dar se va îmbogății Italia cu un nou nume mare. Dacă nu primești, nu pot să nu te mai iubesc, dar prin aceasta tu ai să-mi spui că nu mă iubești”.

Beatrice tremură. Ea se temea să nu supere pe amantul său, și această teamă o facea să arunce scânteie din ochi. Ea nu mai semăna cu Venus, ci cu o Mușă. Când o frumoasă gură te muștră, noi nu băgăm de seamă la cuvinte; și mult mai bine să nu ascultăm în mod precis, și să ne lăsăm să fim captivati numai de muzică. Pippo făcu acest lucru, fără să se gândească la ceea ce îl spusese, el se apropiă de Beatrice și o sărătu pe frunte, zicându-ți:

„Voiu face cel vel vrea, ești frumoasă ca un inger”.

De aci înainte Pippo trebuia să lucreze în fiecare zi. „Na-am înțeles, zise el, voiu înțepe să fac portretul tău”.

Beatrice îl sărătu, și-i zise la prechi:

„Si eu îți voi face portretul tău, nu neinsuflești, ci însuflești”.

VII.

Iubirea lui Pippo și a Beatricei care se păteau compara la început cu un istoric care ieșe din pămînt; acum semănă cu un răcor care se infiltră puțin și-i sapă o albie în nisip. Dacă Pippo ar fi fost nobil, el ar fi luat desigur în căsătorie pe Beatrice; căci, pe măsură ce se cunoașteau

După cum i se vedește „Deseptările”, parte partile alegătorilor români se prezintă să fie cu mii la aceste adunări deputaților lor iubiti.

Alegările de electori pentru curia și în 2 și 3 Noemvre, adică Vineri Săbătă înainte de Sf. Dumitru.

Sicuri din presa maghiară.

Józsevszú ès haza-fiasan érzó*, — acum lăudă cu cari îl încarcă. Egyet pe deputat sas Dr. Schmidt Károly, în cehiești numuri orășelor nu ar fi de la Sagilor verzi!

Desigur! Un săs ramolit nu poate să decât idei diametral opuse cu ale Sa verzi. Eor patriotii, săraci de ei, se pănu și de simpatia ră negașilor noștri și le fie de bine.

Alături a fost mare tăbăilen la teatru din Budapesta: Blaha Lujza sărbătorește cu el aniversarea de 25 ani „de când proclama deliciu admiratorilor ei”, — zarele patriotic... Când s'ar face însă societatea „delicii” sărăcăi că a costat imens de mulțime.

Noutăți

Arad, 24 Octombrie n. 1900.
Adresa protopopilor. Într-un articol
către protopopul Traian Mețianu din
în legătură cu aceasta, am spus
basa informațiilor din Sibiu — că
aceea s'a facut și contra altor protopopi,
căd am numit pe domnul Iuliu Den din
și Tullu Rosescu din Clej.

Organul mitropolitic din Sibiu a
stirea, insistând îndeosebi asupra
că nu din nelincredere făță de dili-
gătorul preterat dl protonop onorar Dan
comunit administrator la Zernest preo-
tul.

Num primim din Sibiu stirea, că an-
unțim la Cluj și Făgăraș n'a desco-
noscut grave, incă în cîstor să se
adectă suspendarea dlor T. Rosescu
comunit administrator la Zernest preo-
tul.

Liberalii din Arad se organizează*.
Către trecută partidul liberal din Arad
a se înțipe de organizare, în care și a
president, în persoana proprietarului
Istrăvan; ca vice-president pe fa-
torei Neumann Adolf și pe directorul de
Jedesch V. Victor, ear' ca secretar pe
Lendvay Sándor.

Instigul cel mare de 10.000
nu al loteriei casei naționale
Sibiu a căzut pe losul Nr. 28621,
în toamna proprietatea „Asocia-
ție pentru literatură și cultura po-
polului român”.

Înfanare. O telegramă din Hong-
kong, că Europeanii din Canton sunt
îndignați, din cauza că soldații chi-
ni profanat mormintele creștine. Con-
siglația și protestat în contra acestelui
săcăsire.

Papp Béla va fi executat. Causa
a ucișării de frate Papp
din Satmar este deja finalizată.
Astă a fost anunțat și tribu-
tul din Satmar, provocat fiind să ia
cădă pentru executarea lui Papp.
Astă însă va trebui să mai in-
tâmpină, deoarece calaul Balá Mi-
chael este greu bolnav.

Manu Zsoldics Mihály, pe care-l
Papp Béla să sevinsească omu-
bi este grafiat din partea Majestății
caro.

Profesorul Nothnagel dela facultatea
din Viena nu suferă de loc
îndenit și — femeile. Mai zilele tre-
să preleagă la clinica. Observând
la studenți și pe-o domnisoară, în-
toată regula le facultate, a pro-
părasească sala și n'a cedat,
fata să depărtă. Casul a produs
casă, mai ales că renumitul pro-
fessor Dr. Nothnagel e cunoscut ca prie-
manciparii femeii. Dinsul se explică

însă. Recunoște — zice Nothnagel — causele, cări necesitează pregătirea în știință a femeilor și sprințesc cu toată hotărîrea scoli și fetelor, — să nu învețe însă, pentru că prin învățătură lor să-și câștige însăși păne de toate zilele. Rămășiță a poesiei și a idealismului, în care păna acum mai aveam parte, ar dispărea cu totul din viața noastră dacă femeia s-ar coborî în pravul drumul, dacă și ea, întocmai ca bărbatul, ar trebui să poarte lupta grea pentru existență. Pe palme să poarte bărbatul pe femeie, pentru că din ea să se reverse căldura recreatoare și dăduitoare de viață asupra bărbatului înforă acasă dela munca grea și mistuitoare. Căci părerea mea este, că se sgudă și se nimiceste temelia vietii noastre sociale și de stat, dacă femeia, în locul ca bărbatul, își consacra viața publică și lupta pentru existență. Cine săeduca atunci copiii? Bonele? — Dar atunci ar fi sigur, că prin asta s'ar nimici sanctuarul vieții familiare.

Indeoasebi studierea medicinel în rînd cu studenți, savantul profesor o astă ne desmînă și de tot incompatibilă pentru sexul femeiesc. — Suntem noi, bărbătil — zice — destui, pentru a ne face medici. Dacă statul vine și vrea să-și aibă și medici femei, — atunci aceasta s'ar putea face numai și eccluziv la universitate pentru femei.

Cel mai nou atentat contra Taroului Ziarale din Londra „Times” și „Daily Telegraph” au adus mai întâi stirea sensațională despre nouă atentat contra Taroului Rusiei. Planul de atentat, după numele foli a fost următorul: Tarul Rusiei era să plece cu trenul din Spaiato la Livadia. Pe linia aceasta între Nozova și Sebastopol se află multe tenele, între care unul elung de 690 metri. În acest tunel se află de-alungul o teavă de fier, prin care se scurge apa. Cu două săptămâni înainte de călătoria părecheri imperiale rusești, gendarmii au observat, că la gura tunelului dinspre Sebastopol, un tiner student universitar și fiul unui capitan dela marina rusă, săpa cu multă diligență la capătul țevel de fier. La început nu s'a dat multă atenție săpăturilor, ce le facea tinerul. Mai târziu însă lucru a devenit suspect și însuși capitanul de gendarmi s'a dus la fața locului, ear tinerul văzându-i, a fugit. Gendarma l'a urmat și l'a prins. În urma cercetărilor făcute s'a constatat, că teava de fier a fost ușor plină cu material explosibil. Această parte de teavă au luat-o dela loc, au dus-o pe câmp liber și pentru a face probă cu ea, au deschis-o și au aprins materialul ce-l conținea. Teava s'explodat cu mare sgo-mot. Chimicii specialisti au constatat, că acest material explosibil n'ar fi nimicit numai trenul Taroului, ci întreg tunelul. În urmarea acestui cas sensațional se fac numeroase arestări. Ușor cred că atentatul acesta a fost planuit tot de aceiași anarchiști, cari au sevinșit și atentatul dela Monza, când au trimis pe Bressi, să asasineze pe regale Umberto.

Gimnasiu de stat în Abrud. În Munții Apuseni de un timp încoace s'a pornit o mișcare pentru a se cere dela guvern să înființeze în Abrud gimnasiu de stat. Acționarea pornește din cercurile maghiare și au fost invitate să se asocieze la ea și comunitatea română.

Un rege erătator. Noul rege al Italiei, Victor Emanuel, face regulă în toate, — chiar și în gospodăria curții. Să-a propus astă să facă cele mai mari crucea în economia curții sale. De curând a dimis o sumă de servitori de prisos; a vîndut din cai de prisos; a inchiriat multe castele regale, ba unele le-a și vîndut. Toate acestea se zice că le face, pentru că în curând să poată face națiunil sălăi bucuria prin faptul, că abzice de o parte a listei sălăi civile.

Emigrări. Ziarul „Constanta” din orașul cu același nume scrie, că nici într'un an n'a emigrat astă lume ca în toamna aceasta. Mai nu e vapor spre Constantinopol, care să nu duce cu dinsul 2—300 de suflete din populația moștenită.

Spre a putea pleca mai cu șolesnire, Turci recurg la următorul expedient: se duceau, cetața întreaga, la un primar rural și declarau că sunt fugari și dezertori din Bulgaria, cerând un act, cu care s'ar putea duce în Turcia.

Provăzuți cu un asemenea act, veniau la poliția din Constanța, care le libera un certificat, că indivizii cutare și cutare, cu familiile lor nu datoresc nimic Statului; ear vice-consulatul turcesc pe baza acestor certificate le liberează pașapoarte cu cari trec în Turcia.

Mobilisarea Turciei. Produce o enormă sensație în cercurile diplomatice din străinătate stirea ce publică „Standard” și prin care afirmă, că Turcia mobilizează la frontieră asiatică turco rusă trupe numeroase.

Rusia face aceleași mari pregătiri militare.

Expediția prințului de Abruzzo. „Rivista Marítima” publică un scurt comunicat despre expediția prințului de Abruzzo la Polul-nordic. Comunicatul e scris pe tema lui notișor capitanul Cagni și spune, că anul din rezultatele expediției este: S'a stat în acum, că Cap-Flora cu 10 grade e mai aproape, de cum se credea pâna acum și că insulele Petermann și regale Oscar peste tot nu există nicăieri.

Spre China. O telegramă din Roma anunță, că Iacobușul cuirasat „Garibaldi”, unul dintre cele mai bune vapoare ale marinei italiene, este înarmat actualmente cu tunuri de calibră mică, pentru că să poată pleca în China.

Casa națională.

Loteria casei naționale. În 7/20 Octombrie 1900 a fost tragerea la sorti a loteriei „Asociaționii” din Sibiu în favorul Casei naționale. Au câștigat obiecte în valoare de: 10.000 coroane: Nr 28621. 3.000 coroane: Nr 2558. Cate 1000 coroane: N-ri: 13705. 93605. Cate 500 coroane: N-ri: 3381, 15286. 35321. 60579, 67693. Cate 200 coroane: N-ri: 5798. 8645. 11819. 27760. 41885. 43617. 44147. 66288. 86509. 879-3. Cate 100 coroane, N-ri: 4386. 4929. 9888. 23790. 55853. 40744. 46851. 64713. 9542. 97029. Cate 75 coroane, N-ri: 21741. 23188. 43474. 46350. 52206. 53185. 54016. 59396. 62146. 62966. 64660. 65354. 66750. 66971. 74184. 82361. 85055. 92548. 94478. 99150. Cate 50 coroane, N-ri: 7334, 116-1. 12079. 12203. 14482. 17389. 17658. 30667. 33488. 36780. 37560. 42430. 46959. 57986. 76252. 79079. 85996. 90044. 93732. 99876. Cate 20 coroane, N-ri: 429. 2439. 2879. 5278. 6411. 7183. 13952. 14097. 15361. 22820. 23867. 25001. 26027. 28877. 28998. 32690. 39516. 43064. 43178. 52285. 54593. 55388. 58755. 59114. 60371. 60899. 64111. 65217. 67817. 67854. 68055. 69009. 72351. 73768. 78683. 83757. 86061. 86103. 87375. 89357. 89735. 90399. 91222. 91530. 92106. 93028. 94811. 98611. 99481. 99730.

Cate 10 coroane: N-ri: 12. 2040. 2102. 2913. 5318. 5394. 6468. 7046. 7118. 7132. 8383. 8970. 9420. 9680. 11012. 12735. 12748. 13579. 13931. 14108. 14307. 15816. 22277. 23599. 23882. 23948. 24554. 24563. 25084. 25522. 260-5. 26808. 27662. 28316. 28926. 32519. 32901. 36241. 36566. 38673. 39490. 39828. 42186. 42458. 42681. 42917. 42970. 43118. 43318. 44443. 44541. 45900. 47677. 48661. 49671. 50068. 50484. 54039. 55456. 55978. 58589. 60143. 63973. 64895. 65736. 66397. 67528. 69322. 69769. 70675. 73491. 73693. 74804. 75182. 76362. 76498. 77741. 78131. 79238. 79525. 80793. 81566. 82045. 82087. 82203. 82535. 83395. 84631. 85848. 88040. 90869. 93701. 94006. 94762. 97203. 97299. 97314. 97391. 97928. 99310.

Căsătorile să a se ridica celi mult pâna la 20 Dec. a. c.

Din public.

Venind pe tapet în sedința congresului alegătorilor de deputat clerical, în cercul Orade-Peșteș, unde înca în anul trecut a fost ales — contra voinței unora — P. C. Sa parintele Vasile Mangra, vicar spăcios, atunci înca numai profesor, înțin de datorință a reflectat în următoarele la protestul dat contra acestor alegători:

N'am nici o cunoștință despre conținutul protestului, decât numai de cele publicate în folio, prin urmare nu pot să reflectez în merit. Atâtă însă în interesul adevăratului curții să de datorință morală a aduce la cunoștință, că afirmațiile, cum: „la alegeri s'au făcut terorizări”, „ar fi participat la acea alegeră un număr suspect de milii al preoților”, — sunt o minciună înfamă, deamna de oameni întunecători, cari pe cărilelor, fără ceva însușiri mai înalte spirituale au putut ajunge la locul unde sunt.

Că să se stie în viitor valoarea reală a astorfel de proteste, ar fi fost foarte convenabilă o anchetă, și eu din partea mea și a amicilor mei regretăm foarte, că nu ni-s'a dat ocazie a puțe la loc potrivit protestul dat. Reapting cu toată hotărîrea afirmațiile acestea din protest, și le declar de neadeveritate.

Oradea-mare, la 21 Octombrie, 1900 n.

Andrei Horvat,
paroch, asesor-consistorial.

Carnet artistic.

La Teatrul din Arad. („Balul mascat”, operă în 5 acte, muzica de Verdi).

Dorind să văd cum poate fi o operă italiana jucată în ungarește, m' am dus la Teatrul din loc, la „Balul mascat”; m' am dus însă și din dorință de a mai audă muzica de Verdi, tu credi că mai mult mă va delecta fermecatoarea muzică a celebrului artist italian de căt mă va supera aspirația unei limbi cam puțin potrivite canticelor artistice. Eas impresia ce mi-a făcut reprezentăția și judecata ce mi-am făcut asupra ei, cred că nu fac rău dacă le expun.

Teatrul din Arad e bine aranjat și este destul de frumos. Orchestra satisfă nevoile pe care le are de înălțat, — dar, urcându-ne mai spre scenă, nu același lucru îl putem spune despre artiști.

Ne vom mărgini la personajile demne de remarcat — prin rolul lor.

Eroul din piesă, tenorul companiiei de operă, cătuș de puțin nu ne-a satisfăcut așteptările față cu acest teatru foarte bine cerasă. Un personaj cu dimensiuni superioare pentru amonisarea reprezentării cu plăsuirea, având o voce prea mică, uneori suprătoare, prin eforturile la care este supusă, — nu corespunde rolurilor pentru care a fost angajat.

Prima-dona, un soprano, de asemenea, de o dimensiune prea mică, lipsind uneori chiar din acurateță. Eas intră cat priveste jocul de scenă, pare a nu fi cerasă scara de declamație.

Trebue însă să dăm cul ce i se convine, astfel că nu putem să nu remarcăm că bassul, d-l Odry Lehel, desă om în vrăstă, căntă cu o exemplară precizitate, dovedind că oră ce pas că se simte acasă pe scenă. Vocea sa este înălțăndătoare și canticul lui e clar, în cat teste vorbile i le înțelegi. Această din urmă calitate, din toate personajele, cătoare au fost pe scenă în „Balul mascat”, el este și gurul care o are.

D soara Reder Szidi (Apro), simpatică în înțețirea sa, împlineste bine rolurile secundare.

D soara Parlagi K. (Profeteasa) merită o mențiune.

Drept concluzie, din cele spuse, am înțeles prea puțină limbă, dar fără de muzică am simțit.

Mefisto.

Felerime.

Cât cântăresc domitorii Europei? În această privință citem în „

